

"Největší Čech"

Proč se soutěž jmenuje zrovna Největší Čech? Proč ne například Největší Češka? Nebo Největší Češe? Proč? Znamená to snad, že by to nemohla být žena? Nebo se soutěž jmenuje takto jen proto, že je to nejkratší? Či, snad že pánem tvorstva je a vždycky byl muž? Na ženy se zapomínalo a trvá to snad dosud? Ne, nebojte se, nejsem feministka. Ale tohle možná napadlo každou přemýšlivou ženu. A je pravda, že ve výčtu těch nejznámějších Čechů je jen málo žen. Do středověku vlastně žádná, a tak se tedy názvu soutěže nedivme. Muži vládli světu (a ženy jim radily). Otázka zní, který z nich byl ten největší?

A kdo by vůbec mohl být největší Čech? Václav Klaus, Václav Havel, Tomáš Garrigue Masaryk, Božena Němcová, Jan Ámos Komenský, Josef II., Marie Terezie, Jiří z Poděbrad, Karel IV., Jan Hus, Jan Žižka, svatý Václav, svatá Anežka, kněžna Libuše nebo nakonec Praotec Čech, bez kterého bychom Čechy ani nebyli?

A musí to být vůbec někdo takový? Slavný a všech? Proč by to nemohla být moje babička, která mi vyprávěla pohádky, když jsem byla malá? Dědeček, který vás naučil vyřezávat píšťalku? A ve vzpomínkách je máme uchovány navždy, pamatuješ? Nebo kamarád, který vás zasvětil do tajů nového života, když jste se odpoutali od maminčiných sukni a vyrazili do světa. Ten s nímž jste zažili spoustu dobrodružství v každé roční době a spoustu legrace. Později jiný, starší, který vám nabídl první cigaretu, první pivo a vychloubal se svými milostnými dobrodružstvími, která jste mu tajně záviděli? Proč ne? Pro vás udělali mnohé a umožnili vám být spokojení a vyznat se v dnešním složitém světě? Starší sourozenec, který se za vás přimlouval, ale také jste mu občas lezli na nervy. A vaši rodiče? Ti vám přece radili, vychovávali vás a vlastně vás utvořili k obrazu svému. Tomu, který je nejlepší? Pravda, ne všem a v plné míře se to podařilo. Měli vás rádi a snažili se vám dát to nejlepší, co měli. A nejhezčí a nejzáslužnější na tom je, že dali vzniknout novému životu - vám.

Je velmi těžké rozhodnout. Každý z výše jmenovaných a spousty jiných, kteří tu vyjmenovaní nejsou, udělali pro tento stát a pro svět mnoho dobrého a užitečného. Jelikož soutěž ale není podle kategorií, je třeba vybrat toho nejlepšího z nejlepších. Jak náročný úkol. Je důležitější politik, hlava státu, nebo spisovatel a bojovník? Kdo z nich má právo stát se největším Čechem? Ještě horší je, že se nevybírám z krátkého časového období. To by také usnadnilo rozhodování. Jenže, koho máte vybrat za 1500 let? Za jedno a půl tisíciletí. V každé době byl nejlepší jen jeden. Století za stoletím. Ale otázka zní, kdo je ten úplně nej nej?

A nebo to má být snad ten nejvyšší? Měří se velikost podle centimetrů? Vzdálenost hlavy od podložky? V tom případě by byla volba jednoduchá. Stačilo by vzít metr a každého změřit a vyhrál by ten nejvyšší. Volba by byla objektivní a nenapadnutelná.

Jenže tak to asi není. A měl Karel IV. větší zásluhu o Zemi České než T. G. Masaryk? Oba se zasloužili o její rozkvět. Ale který víc? A jde to vůbec posoudit?

Jaký spisovatel napsal stěžejnější dílo? Byla to Babička, nebo Jiráskovy historické romány? Nebo snad svědectví o současnosti od kohokoliv? Nebo vzdělávací a osvětové knihy J. A. Komenského?

Či osvobozovací činnost husitů v čele se třemi Jany? Jejich tvrdý odboj proti křižákům? Bez nich by Evropa vypadala asi jinak? A co Svatá Anežka, šlechtična, která se všeho vzdala, aby mohla ošetřovat chudé a nemocné?

Osobnosti Českého obrození, které mají zásluhu na tom, že jsme zůstali Čechy až dodnes? Každý z nich svým dílem přispěl k tomu, že jsme dnes na své předky hrdí (i když

výjimky se najdou). Každý to, co dělal, dělal svým srdcem (a nebo si to tak dnes namlouváme) A pomohli spoustě utiskovaných bezmocných lidí. Kdysi dávno jsem četla jednu francouzskou knížku. Byla o středověku, o jednom chudém kraji, jenž byl utiskován tyranským knížetem. A malý chlapec, kterému kníže neprávem uvěznil otce, milému knížeti nejdříve zapálil les a později ho zabil. A tak zachránil celý kraj od bídy a tyranie a stal se milovaným vůdcem lidu. Poučení je, že přes zločinný čin lze dosáhnout míru a klidu. Tento a podobný profil má spousta hrdinů, i našich. Všichni samozřejmě nebyli žháři a vrazi, ale například o husitech to platí. Z dnešního pohledu nám jejich války připadnou jako hrdinství, ale bylo to opravdu hrdinství chudých sedláků, jak nám dnes filmy říkají? A ne jen touha zabít své utiskovatele?

Uvažujme tedy o někom, kdo nemá nic společného s válkou. Tím nám ale odpadne spousta velikých Čechů z řad vládců a králů. Války provázely a provázejí lidstvo od nepaměti. A tak každá generace má něco společného s válkou, i když nepřímo a z dálky. A je jí ovlivněna. I dnes, řeklo by se války nejsou. Ale jsou, stačí se jen kouknout na to, co dělá Amerika. Válčí. S kým? S teroristy, jak říkáme my "Svatým bojovníkům", jak si říkají oni. I my se bojíme, třeba podvědomě. Nepadá teď na Prahu nějaká bomba?

Tudy tedy cesta nevede a jsme opět na začátku hledání. Tak se snažme.

A je tu další problém, když se na ulici zeptáte do ankety: "Dobrý den, můžeme Vás vyrušit? No jistě... Kdo je podle vás Největší Čech?" Dotyčný na vás vypálí první jméno na které si vzpomene z hodin dějepisu. "Eeeeh, no Karel IV. " odpoví. "Děkujeme" a máme jméno a jsme spokojeni. Ale myslí si to ten dotyčný doopravdy?

To nevíme my, ale možná ani on.

Má to tedy smysl, takhle se vyptávat? Má! A proč? Zjistíme, koho si pamatuje ze školy...

A teď zpátky do seriózní diskuse.

O všech výše jmenovaných a zmíněných osobnostech (a mnoha dalších) se učí děti ve škole, mají je znát a snad i obdivovat. Ale nikdo neřekne. "Tak děti, tohle je ten největší a nejzasloužilejší Čech!" Záleží jen na nás, kterého si vybereme, toho, jenž nám je nejsympatičtější. A nikdo to neřekne proto, jelikož nikdo neví, kdo je ten "Největší Čech." Myslím, že ani po vyhlášení výsledků této soutěže to vědět nebudeme.

Pro mě je a zůstane největším Čechem postava, jež se zasloužila nejvíc o to, kde žijeme a kdo jsme - Češi. Je to náš nejstarší vůdce, osoba, která naše předky dovedla na horu Říp a řekla: " Toto je Země jen mlékem a strdím oplývati bude. Zde se usadíme!" (přesnou interpretaci neznám). Díky němu jsme tam, kde jsme. Ne někde u moře, v teple, nebo v zimě na severu. Jsme v té nejlepší Zemi, kterou znám. Která po všechny časy oplývala pohostinností a pro všechny měla nějaké to mléko i v těch nejhorších dobách.

Praotec Čech, jistě jste ho už poznali, a tak víc o něm říkat nemusím. Bez něj by další naše velké osobnosti nebyly Čechy a my také ne. Nemusíte s tím souhlasit, ale přesto vám budu odporovat.

Bez našeho Praotce by Čechy byly jen těžko Čechy. A nemyslete i jména - Čech, Česko, Čechy z nás dělají ty pravé nefalšované Čechy s ovarem v pravé ruce a půllitrem pivo v levé.

Michaela Palečková
Pod Kovárnou 126
251 64 Mnichovice

(VOŠ a SZeŠ Benešov, Mendelova 131, Benešov u Prahy)